

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

Ivan Čillík: Vývoj svetového surovínového hospodárstva z hľadiska potrieb Československa v nerastných surovinách (24. V. 1971, B. Bystrica)

V československom dovoze tovarov cca štvrtina pripadá na dovoz nerastných surovín. Z nich dovoz palív a kovov predstavuje asi 72 %. Z jednotlivých druhov zvlášť významné sú: (podľa roku 1969) nafta a výrobky z nej (23,6 %), železné rudy (14,4 %), rudy farebných kovov a kovy (16,9 %); u farebných kovov sú objemove významné dovozy olova, zinku, medi, niklu, cinu, hliníka a striebra. Z týchto surovín na krytí československej spotreby sa na dovoze najväčšou mierou podieľajú (rok 1970): nafta (95 %), železná ruda (86,7 %), zinok (99 %), olovo (60 %), meď (77,5 %), nikel (100 %), cín (95,5 %), hliník (100 percent), striebro (68,5 percenta), ortuť (60 percent). Význam týchto surovín, pri posudzovaní vývoja svetového surovínového hospodárstva z pozície Československa, je preto veľmi veľký.

Pre svetový surovínový trh je charakteristická významná koncentrácia ťažby základných druhov surovín, podmienená charakterom distribúcie ich zdrojov vo svete. Tak napr. v západných štátoch 77,4 % svetovej ťažby prírodného plynu pripadá na USA, 76 % niklu dobývajú v Kanade, 72 % ortuti je zo Španielska a Talianska, 72,6 % ťažby medi pripadá na USA, Zambiu, Chile a Kanadu, 69,5 % ropy na USA, Venezuelu, Kuvajt, Saudskú Arábiu a Irán a pod.

Vývoj produkcie surovín je pre jednotlivé typy nerovnomerný. Ťažba tradičných surovín (napr. železo, molybdén, cín) stúpa relatívne nižším tempom ako pri surovinách netradičných (napr. kadmium, vanád, urán a pod.), alebo pri surovinách, kde nastala zmena technológie ich upotrebenia (nafta, prírodný plyn — chémia, striebro, fosfáty atď.). Tento vývoj spotreby sa pochopiteľne priamo premieta do dlhodobého vývoja svetových cien.

Juraj Knésl: Ložiská a výskyty Hg mineralizácie v Zakarpatskej oblasti (24. V. 1971, B. Bystrica)

Prednáška bola zostavená na základe publikovaných materiálov geologickej expedície trustu Kijevgeológia V Zakarpatskej oblasti priemyselny význam majú hlavne alpinske rudné prejavy, reprezentované formáciou polymetalickou, formáciou sekundárnych kvarcítov s ložiskami kaolínu a alunitov a formáciou ortuťových rúd. Rudné ložiská sú parageneticky viazané na efuzívny a hypobysálny miocénne vulkanizmus andezitovej formácie, ktorej vek nie je zatiaľ presne určený. Ortuťové rudy sa vo väčšine prípadov koncentrujú na okrajoch hypobysálnych vulkanických telies, zriedkavejšie v tufoch a v sedimentárnych horninách (pieskovce, argility).

Najvýznamnejším rudným poľom z hľadiska ortuťonosnosti je vyškovské pole, kde sú známe najväčšie ortuťové ložiská zakarpatskej oblasti a to Borkut, Bolšoj Šajan a Grenděš. Priemyselny význam majú ešte ložiská Povorotnoje, Rovnoje a Morongoš. Okrem spomenutých ložísk vo vyškovskom poli sa vyskytuje ešte vyše 10 prejavov ortuťovej mineralizácie. Najvýznamnejším ortuťovým ložiskom v olenevskom rudnom poli je ložisko Kamenyj Karjer, kde ortuťová mineralizácia je viazaná na prikontaktnú časť dajkovitého telesa bazaltoidného andezitu, prerážajúceho sedimenty paleogénu. Obdobného charakteru je i ložisko Bukovoje, kde sa priemerné obsahy Hg pohybujú okolo 0,36 %. Výskyty ortuťovej mineralizácie v dubriničskom a v ugljanskom rudnom poli (Kolchoznoje, Monastyrskoje, Černogolovo ai.), nedosahujú veľkosťou a kvalitou mineralizácie predchádzajúcich ložísk.

Ján Fabián: Úlohy v baníctve a geológii riešené matematickými metódami (30. VI. 1971, Bratislava)

V posledných 10. rokoch nastal prudký rozvoj výpočtovej techniky a operačného výskumu (Operational Research) v praktickom živote i vo všetkých oblastiach vedy a techniky. Podobne sa začína výpočtová technika udomáčňovať aj v baníctve a geológii.

1. Riešenie úloh v baníctve

- Finančno-úctovnicke problémy:* Ide najmä o výpočet miezd, úrazovú a dovolenkovú štatistiku; osobnú evidenciu, skladové hospodárstvo a pod. Tieto otázky z hľadiska prípravy programov sú vyriešené a zaužívané.
- Vedecko-technické problémy:* Toto je budúcnosť použitia počítačov v baníctve. Tu je potrebné vedieť matematicky formulovať banské a technologické problémy. Otázka presnosti